

Annfinn Kallsberg veit ekki hvat fyrirferst í landsstýrinum — hann hefur ekki verið her úti tað mesta av árinum

Eilíf Samuelsen
orkumálaráðharri
1. november 1984



veitirnar uttáná. Har gera vit so tað, at vit offra milliónir og aftur milliónir av krónum nettupp fyrir at ganga umhvørvinum á mót.

— Men eru tað ikki byrgingarnar við Eiðisvatn, sum umhvørvisfólkini hugsa mest um?

— Jú, tað er mikið møgult, men vilja vit útbyggja vatnorkuna í Føroyum, so kunnu vit ikki koma uttanum byrgingar. Tað, sum so verður gjørt, skal fáa sum minst ávirkan á umhvørvið. Tað er korini neyðugt at gera byrgingar.

— Hvat hevur tú sjálvur at siga til uppskotið hjá Páll Mikkelsen og øðrum um at gera ein brunn á Veðranesi og brúka grótið til havnir o.l. soleiðis at ein kundi fingið nærum ein ókeypis brunn?

— Tað er væl einki sum forðar, at hetta kann gerast einaferð í framtíðini, tá umstøðurnar eru óðrvisi, enn tær eru í dag. Tað er í hesum máli ikki ein spurningur um annaðhvørt ella. Tað er ein spurningur um bæði og.

Ein neyðug iløga

— Men Eilíf Samuelsen, tað skulu stórar iløgur til hetta projektið. Heldur tú okkara samfelag hevur ráð til at gera hesar iløgur?

— Hetta eru neyðugar iløgur, tí orkuspurningurin er ein ógvuliga álvarsamur spurningur, og vit vita, at tað kostar nógvar pengar, og at tað er neyðugt at gera tað.

— Tað at gongd nú er komin á í Eysturoynni, merkir tað so, útbyggingin í Vágoyinni fer í gongd eisini?

— Nei, tað er eingin automatikkur í hesum. Tað einasta loyvið, sum er givið nú, er tað norðuri á Eiði.

At tað verður gjørt uppá henda mátan er til tess at loysa reguleringspurningin. Hann treytar tó ikki, at tað verður nakað útbýgt aðrastaðni eisini. Men tað næsta, sum SEV ætlar, er so ein útbygging í Vestmanna.

— Tað hevur verið frammi, at tað var skeivt, at landsstýrið avgreiddi SEV-málið, aðrenn tingið

fekk høvi til at viðgera Veðranesfrágreiðingina. Hvarja viðmerking hevur tú til tað?

— Eg meini ikki, at nakað avgerandi nýtt hevði komið fram, um tingið fór at umrøða Veðranesætlanina.

Ikki neyðugt at viðgera Veðranes í tinginum

— Hevur tú ikki lovað tingmonnum, at teir skulu sleppa at viðgera Veðranes-kanningina?

— Nei, tað havi eg ikki. Eg havi lovað tinginum, at SEV fór ikki í gongd við nakra bygging fyrr enn ein kanning varð gjord. Og kanningin er nú gjord. Tí er hetta málið eitt avgreiðslumál. Nú kann so onkur spyrja, hvi hetta varð avgreitt nú! Til tað er øt siga, at tað er heilt efrir reglunum. Vit hava fingið frágreiðingina, vit høvdu fundir so skjótt vit kundu, vit fingi svar frá SEV og sendu svarið til ummælis hjá Orkumálaráðnum, og so tá vit høvdu tað, avgreiddu vit málið, tí tað var neyðugt. Og onkur sigur, at hetta varð gjørt eftir valið, men kann eg bert siga, at hetta varð undirskrivað fyri valið.

— So tú visir aftur gitingunum hjá Annfinni Kallsberg um at hetta luktar eitt sindur av valtaktikki?

— Annfinn Kallsberg kann ikki vita um nakað, sum fyrgingur her, tí vit hava ikki sæð hann her úti í landsstýrinum tað mesta av árinum.

— Men hevði tað nú ikki verið rætt og rimiligt, at tingmenn sluppu at viðgera Veðranesfrágreiðingina, soleiðis, at tú hevði kunnað avgreitt málið eina viku ella mánað seinni?

— Veðranes varð jú viðgjørt, tá orkudebattin var í tinginum!

— Men tá høvdu tingmenn ikki verandi Veðranesfrágreiðing, sum jú er gjord aftaná orkumrøðuna í tinginum!

— Tað lá nakað í tí frammanundan. Veðranesætlanin er jú ikki nakað nýtt. Hana hava SEV og Højgaard & Schultz viðgjørt rættiliga gjølla, og nógvar av teimum niður-

støðnum, sum nú eru komnar fram í Berdalfrágreiðingini eru í stóran mun tær somu sum tær SEV og H&S komu til. Nevniliga at tað varð ógvuliga dýrt at útbyggja har suðuri, um ein skuldi hava eitt kraftverk og eina vatngøyslu.

— Men Eilíf Samuelsen, enn einaferð, hevði tað ikki verið rætt, at tingmenn sluppu at siga sína meining, nú aftaná at Berdalfrágreiðingin var gjord?

— Kanningarnar vistu jú, at tað sum SEV frammanundan hevði sagt, tað var tað rætta. Tað kom fyrri so vitt einki nýtt fram uttan tað, at tá vatnið verður savnað hægri, so virkar tað betri, men tað er so heldur ikki nakað nýtt.

— Metir tú alt SEV-málið nú sum avgreitt?

— Tað teir hava fingið loyvi til er avgreitt. Teir hava fingið loyvi til at fara undir tað, sum liggur innanfyrri Eiði 1-3 projektið.

Annars heldur Eilíf Samuelsen, at tað er mikið møgult, at tá SEV er liðugt við Eiði 1, at teir so fara suðureftir og taka Veðranes uppí.

— Metir tú, at øll henda mótstøða imóti Vatnorku-útbyggingini við Eiðisvatn, at hon bert stavar frá nøkrum fáum persónum?

— Eg haldi tað eru fá fólk, sum eru imóti vatnorkuni. EG ivist ikki í, at tey flestu fólk í Føroyum eru fyrri at útbyggja orkuna uppá henda mátan.

— Kennir tú sum orkumálaráðharri allan sáttmálan millum SEV og H&S?

— Ja, tað geri eg.

— Nevnt hevur verið og gitt, tí sáttmálin er ikki almennakunngjerdur, at SEV við at undirskriva sáttmálan longu fyrri langari tíð síðani hevur bundið seg við hond og fót til H&S!

— Teir hava ikki bundið seg við hond og fót. Landsstýrið hevur bæði fyrri SEV og H&S undirskrifað, at so nógvar arbeiðsum gjerligt skal gerast í Føroyum og av føroyingum, og tað eru teir gíngir við til.

Ikki demokratiskt at fara í tingið nú

— Men skuldi nú vatnorkumálið komið fyrri tingið aftur og uppskot var um at stegja tí, hvussu hevði tú tá atkvøtt?

— Eg vóni ikki, at nakar er so ørur í høvðinum, at hann fer at leggja eitt slíkt mál fyrri tingið. Nú hevur tað verið tosað nógva um demokratiskar framgongsmálar, og ikki minst javnaðarflokkurin hevur sett eitt ógvuliga stórt spurnartekin við ta demokratisku framferðina. Hetta málið hevur fingið eina sera demokratiska framferð.

Framhald av síðu 6

seks...

Hetta er støðan hjá nógvum í dag og nógva vinna ikki burtur úr hesi støðuni. Tað er óreingilíkt veruleiki. Men eg skal ikki halda fram við hesum sorgarkapitalinum í tíðarskeiði vælferðarsamfelagsins, men vísa á, at Javnaðarflokkurin framhaldandi vil stríðast fyrri at bota um hesi óverdugu viðurskiftini.

Latið biddara-gongdina fara í søguna

»Arbeiði er mannarættur«, verður ofta sagt. Vit leggja aftrat, at »bústaður er mannarættur«, og tí má eisini biddara-gongdin eftir íbúðum eisini verða farin í søguna um fá ár. Og tí má eisini »svarta« barna-ansingin vera sjálvboðin um fá ár, um fólk taka undir við okkara politikki.

Javnaðarflokkurin í Tórshavnar kommunu á sannar, at íbúðartrotið er ein skammblettur, og mælir tí til, at Tórshavnar býráð skjótast gjørligt tekur stig til at nøkta mest átrókandi tøvni á íbúðum.

Síðan má leggjast ein miðvisur íbúðarpolitikkur, sum má vera grundaður á bráfeingistørv, á ynskini hjá teimum sum vilja hava eina eigaíð íbúð, á ynskini hjá teimum sum vilja búgva til leigu í bíligum ella dýrum íbúðum og sjálvandi eisini á ynsk-

— Og fer tað í tingið, so metir tú tað at vera ódemokratiskt?

— Ja, tá eitt samt landsstýri hevur tikið eina avgerð í hesum málinum. Landsstýrið er tann avgreiðandi myndugleikin og skal tingið so eins og við IRF í brennistaðarmálinum fara og broyta tær avgerðir, sum landsstýrið hevur tikið, er tað í allar mátar óðileggjandi fyrri demokratiið her á landi.

— Men mótsigur tú ikki tær sjálvum, tí tú hevur jú verið við til at umgera avgerðina hjá landsstýrinum um at geva Hvalvikar kommunu loyvi til at broyta byggisamtýktina til tess at brennistaðin kundi byggjast við Áir?

— Eg eri ógvuliga hart imóti, at tað nakrantíð kom ígjøgnum. Eg hevði ikki atkvøðurætt í tinginum. Og hevði eg tað, so hevði eg atkvøðt imóti.

Eilíf Samuelsen sigur viðari, at hann í landsstýrinum atkvøddi imóti, at

brennistaðin skuldi byggjast við Áir. Men sambandsflokkurin var í minniluta. — Men tað var so ein meirluti í tinginum fyrri at broyta avgerðina hjá landsstýrinum, og vit byggja okkum fyrri tí demokratiska meirlutanum. Ein fær jú ikki altíð sitt ígjøgnum. Og er eitt mál avgjört, so er tað avgjört.

— Hvussu nógvar pengar hava tit brúkt til kanningarnar í samband við vatnorkuna?

— Tað eru nógvar milliónir kr.

— Vóru tær betri óbrúktar?

— Tað haldi eg so avgjört ikki, tí vit eiga at gera allar tær kanningar vit kunnu, tá hetta er eitt fólkaynski og tá vist verður á nýggjar møguleikar og vandan at umhvørvið verður rakt. Eg haldi ikki, at hesin peningurin er brúktur til fánýtis, endar Eilíf Samuelsen.

jan

ini hjá tí størsta partinum, sum vil hava egin hús í góðum útstykkjum.

Latið »svørtu« barna-ansingina fara í søguna

Fyrri at koma tí óverdugu »svørtu« barna-ansingin til livs, má býráðið skjótast møgult fara at økja tilboðið á ansingarplassum. Hetta kann gerast við at byggja minni dagstovnar í teimum nýggju íbúðarokjunum vestan og norðanfyrri.

Men tað kostar at byggja og reka dagstovnar, røpar onkur varsko.

Víst so, men samfelagið — bæði framleiðsluvinnan og tænastuvinnan — hevur kravt alt fleiri fólk, og alt fleiri kvinnur eru farnar til arbeiðis. Kvinnan skapar ein stóran part

av tjóðarúrtøkuni og tí eisini skattagrundarlagnum, so tá teir borgarlígu vísa á, at hetta við øllum »stovnunum« koyrir okkum figgarliga út á bláman, er tað aftur eitt domi um mótsagnarfullu samfelagsáskoðan teirra.

Javnaðarflokkurin hevur sína røt í aðalmálinum at skapa fólkunum betri kor. Men hesi verða ikki skapt uttan ein sterkan búskap og hann fáa vit ikki uttan góð, livilig og fjølbroytt framleiðsluskapandi arbeiðsplass. Hetta hevur Javnaðarflokkurin altíð ásaðnað og hevur tí virkað fyrri góðum umstøðum fyrri framleiðsluna. Á hesum øki liggja eisini stór tøk at taka og her skal Javnaðarflokksins lutur ikki liggja eftir.

Jóhann Mortensen

